

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. αγροτική μεταρρύθμιση
- β. Πεδινόι
- γ. Φροντιστήριο Τραπεζούντας

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α. Η βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών.
- β. Ο δεύτερος εμφύλιος πόλεμος κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης τελείωσε με νίκη των Πελοποννησίων προκρίτων και στρατιωτικών.
- γ. Η αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου (1827-1828) προετοιμάστηκε από Ψαριανούς πρόσφυγες για την ανακατάληψη του νησιού τους.
- δ. Η τουρκική σημαία διατηρήθηκε μόνο στο φρούριο του Φιρκά ως τελευταίο σύμβολο της τουρκικής επικυριαρχίας στην Κρήτη (1898).
- ε. Οι Έλληνες της Διασποράς αναδείχθηκαν πρωτεργάτες στους αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Πώς επιτεύχθηκε η οριστική λύση του Κρητικού Ζητήματος μετά το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Πώς εκφράστηκε η διάσταση μεταξύ προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής και γηγενών στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή;

Μονάδες 12

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στις συνθήκες ίδρυσης της Εθνικής Τράπεζας και στη δραστηριότητά της κατά τα πρώτα στάδια της λειτουργίας της. (μονάδες 12)
- β. στο ζήτημα της δημιουργίας της Τράπεζας της Ελλάδος και στις αντιδράσεις που προκάλεσε. (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Με βασιλικό διάταγμα της 30ης Μαρτίου 1841 ιδρύοταν η Εθνική Τράπεζα στην Αθήνα, ιδιοκτησίας μιας εταιρίας μετόχων. Το αρχικό της κεφάλαιο, 5.000.000 δρχ., θα διετίθετο σε 5.000 μετοχές των 1.000 δρχ. Τουλάχιστον 1.000 μετοχές θα αγόραζε το κράτος. Την Τράπεζα θα διοικούσε επιτροπή που θα εκλεγόταν σε γενική συνέλευση των μετόχων, αλλά τις επιχειρήσεις της θα ήλεγχε βασιλικός επίτροπος. Τα 4/5 των κεφαλαίων της θα διατίθενταν για δάνεια υποθηκών ή καταθέσεων χρυσού ή αργύρου με τόκο ως 10%. Η Τράπεζα είχε το δικαίωμα να εκδώσει τραπεζογραμμάτια που δε θα ξεπερνούσαν τα 2/5 της αξίας των κεφαλαίων της. Το αρχικό της κεφάλαιο έφθασε σε 1.468.000 δρχ. και οι 1.500 μετοχές της αγοράστηκαν από το κράτος (600), από τον τραπεζικό οίκο του Εϋνάρδου (300), από τους αδελφούς Ζωσιμάδες (250), από το βασιλιά Λουδοβίκο Β' (200) και τον Κ. Βράνη (150). Πρώτος διοικητής της υπήρξε ο Γεώργιος Σταύρου.

Ιωάννης Πετρόπουλος και Αικατερίνη Κουμαριανού, «Περίοδος βασιλείας του Όθωνος», στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1977, τόμος ΙΓ', σ. 104. (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η τραπεζιτική μεταρρύθμιση, κατά τους οικονομικούς κύκλους της Κ.Τ.Ε. (Κοινωνία των Εθνών), επεβάλλετο και διά να περιορισθή το κεντρικόν εκδοτικόν ίδρυμα εις την παροχήν δανείων βραχείας προθεσμίας και ευκόλου εκκαθάρισεως και διά να επέλθη διαρρύθμιση των σχέσεων Κράτους και Εκδοτικής Τραπέζης. Προετάθησαν διάφοροι λύσεις, αλλά προεκρίθη η λύσις της διχοτομήσεως της Εθνικής Τραπέζης και της ιδρύσεως νέας Εκδοτικής Τραπέζης υπό το όνομα Τράπεζα της Ελλάδος. Βάσει της προκριθείσης λύσεως, εις την νέαν Τράπεζαν θα μετεβιβάζοντο ωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της Εθνικής Τραπέζης. Το κύριον στοιχείον του παθητικού που μετεβιβάσθη εις την Τράπεζα της Ελλάδος ήτο το σύνολον του ποσού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων.

Συγχρόνως, μετεβιβάσθησαν και τα στοιχεία του ενεργητικού που απετέλουν το αντίκρουσμα της κυκλοφορίας των τραπεζογραμμάτων. Τα στοιχεία ταύτα ήσαν τα δάνεια της Εθνικής Τραπέζης προς το Κράτος, ως και ειδικοί λογαριασμοί των βάσει ειδικών νόμων εκδοθέντων τραπεζογραμμάτων. [...] Αλλ' η Εθνική ηρνήθη να μεταβιβάση το εις χρυσόν

ΤΕΛΟΣ 2ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

αντίκρουσμα των εν κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων. Ισχυρίσθη ότι το ποσόν του εις χρυσόν αντικρύσματος ή καλύμματος δεν το απέκτησε διά της ανανεώσεως του εκδοτικού προνομίου και ότι, κατά συνέπειαν, απετέλει τούτο ιδιοκτησίαν της. Εδέχετο δε να το μεταβιβάση αν ελάμβανεν ως αποζημίωσιν το ισόποσον εις δραχμάς.

Γρηγόριος Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων, 1923-1940*, Αθήνα: Κάκτος, 1997, τόμος Α', σ. 357-358. (διασκευή)

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στον τρόπο με τον οποίο το Σύνταγμα του 1844 κατοχύρωνε θεμελιώδη δικαιώματα και καθόριζε τις βασιλικές εξουσίες. (μονάδες 15)
- β. στην κατοχύρωση του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας (1844) και τη σημασία του. (μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο εκλογικός νόμος της 18ης Μαρτίου 1844 αναγνώριζε το δικαίωμα του εκλέγειν «εις όλους τους εντός του βασιλείου γεννηθέντας Έλληνας», που είχαν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και διέθεταν «ιδιοκτησίαν τινά εντός της επαρχίας». Η επαναστατικότητα του εκλογικού αυτού νόμου συνίστατο στο ότι, όπως διευκρινίσθηκε ρητά κατά τη σχετική συζήτηση, η «ιδιοκτησία» αυτή δεν χρειαζόταν να είναι ακίνητη· μπορούσε να είναι και κινητή: Αρκούσε να είναι «προσοδοφόρος» και «φοροτελής». Όμως, ακόμη και οι στερούμενοι ιδιοκτησίας είχαν δικαίωμα ψήφου: Όπως προβλεπόταν, αρκούσε να ασκούν «οιονδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητον επιτήδευμα». [...]

Παρά ταύτα, η ανά τακτά διαστήματα προσέλευση των εκλογέων στις κάλπες για την ανάδειξη Βουλής ενέκλειε μια δυναμική, που έμελλε γρήγορα να δημιουργήσει μιαν αξιόλογη παράδοση, αυθεντικά δημοκρατική.

Νίκος Κ. Αλιβιζάτος, *Το Σύνταγμα και οι εχθροί του στη νεοελληνική Ιστορία, 1800-2010*, Αθήνα: Πόλις, 2021, σ. 92-94.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η εκτελεστική εξουσία ανήκε στον βασιλιά και ασκούσαν από τους υπουργούς του, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για τις πράξεις τους. Οι υπουργοί διορίζονταν και παύονταν «ελευθέρως» από τον ανώτατο άρχοντα. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από κοινού από τον βασιλιά, τη Βουλή και τη Γερουσία. Αν και προβλεπόταν έλεγχος της κυβέρνησης από το νομοθετικό σώμα, η νομοθετική πρωτοβουλία και το δικαίωμα της κύρωσης των νόμων ανήκε στον βασιλιά. Ο τελευταίος επεξέτεινε τις αρμοδιότητες και την εξουσία του διατηρώντας το δικαίωμα διάλυσης, χωρίς περιορισμό της Βουλής, αλλά και διορισμού των μελών της Γερουσίας.

Κώστας Κωστής, *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους, 18ος-21ος αιώνες*, Αθήνα: Πόλις, 2015, σ. 277-278. (διασκευή)

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το Σύνταγμα του 1844 αναγνώριζε την πρωτοκαθεδρία του βασιλιά, ο οποίος μεταξύ άλλων διατηρούσε το δικαίωμα διορισμού και απόλυσης των υπουργών και των δημοσίων υπαλλήλων, τη διοίκηση του στρατού, την αποκλειστική αρμοδιότητα συνομολόγησης διεθνών συνθηκών και το προνόμιο του διορισμού των μελών της νεοσυσταθείσας Γερουσίας, η θητεία των οποίων προβλεπόταν να είναι ισόβια. Από την άλλη πλευρά, το Σύνταγμα κατοχύρωνε σχεδόν το σύνολο των θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως εκείνα της ατομικής ελευθερίας, της ισότητας απέναντι στον νόμο, του απαραβίαστου της κατοικίας, του απόρρητου της αλληλογραφίας, της απαγόρευσης της δουλείας και των βασανιστηρίων, της ελευθερίας της γνώμης και του Τύπου.

Αντώνης Κλάψης, «Στο κλουβί της Ελλάδος της στενής μας κλεισμένοι»: Πολιτική και διπλωματία της ελληνικής εθνικής ολοκλήρωσης, 1821-1923, Αθήνα: Πεδίο, 2019, σ. 97.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17:00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ